

קונטרס

מַעֲלַת הַתְּפִלָּה

יְגִלָּה נִוְרָאוֹת נִפְלְאוֹת מִמַּעַלְתַּת הַזּוֹכָה לְהַתְּפִלָּל אֵלָיו
יִתְבַּרֵךְ, וְלִבְקֶשׁ וּלְהַתְּחַנֵּן מִלְּפָנָיו יִתְבַּרֵךְ כֹּל מַה שֶּׁהוּא
צָרִיךְ, שְׂאֵז נִכּוֹן לְבוֹ יִהְיֶה בְּטוֹחַ שְׂלֵא יָזוּז מִשֵּׁם עַד
שִׁיקְבַּל מַה שֶּׁצָּרִיךְ, וַיּוֹשַׁע בִּישׁוּעָה נִצְחִית.

בְּנוֹי וּמִיָּסֵד עַל־פִּי דְבָרֵי

רַבְּנֵי הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן

בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנָנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנֵינוּ

רַבֵּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וְעַל־פִּי דְבָרֵי תְלַמִּידוֹ, מוֹרְנוּ

הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רֵז לֹא אָנִים לִיה

רַבֵּי נַתָּן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ

וּמִשְׁלֵב בְּפִסְוִקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאמְרֵי

תְּכַמִּינֵנוּ הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֶהר הַקְּדוֹשׁ

הוֹבָא לְדָפוּס עַל־יְדֵי

חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב

עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

מוֹהֲרָא"שׁ נ"י אָמַר: אִם הָיוּ בְּנֵי־אָדָם
יֹדְעִים מַעֲלַת הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדוֹת לְמַעַלְהָ
בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, וְאֵל אֵיזוֹ דְּרָגָה יְכוּלִים
לְזַכּוֹת, אָז הָיוּ עוֹסְקִים בָּזֶה כָּל הַיּוֹם, הֵיכָן
שָׂרָק הָיוּ הוֹלְכִים — הָיוּ מְדַבְּרִים עִמּוֹ
יְתֻבְּרוּ, וְלֹא הָיָה לְפָנֵיהֶם שׁוֹם מְנִיעָה וְעָכוּב
לְהַתְּפִלָּל.

(אמרי־מוהרא"ש, חלק ב', סימן תרצח)

קונטרס מַעַלַת הַתְּפִלָּה

א.

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֲהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר אֵין טוֹב בְּזֵה
הָעוֹלָם יוֹתֵר מִתְּפִלָּה, שְׁאָדָם צָרִיף לְהַרְגִיל אֶת עֲצֻמוֹ
לְלַכֵּת לְמָקוֹם שְׁאֵין שָׁם בְּנֵי-אָדָם, וּיִפְרֹשׂ אֶת כָּל שִׂיחָתוֹ
לְפָנָיו יִתְבַּרֵּךְ כְּאֲשֶׁר יִדְבֹר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו,
וְזֵה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַתְּפִלָּה, שְׁכָל מֵה שֶׁהוּא צָרִיף יִבְקֹשׁ
רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ; כִּי בְּאִמַּת אֵין לְאָדָם אֶף אֶחָד רַק
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְבַד. וּכְשֶׁתִּתְבַּרֵּר לָךְ יְדִיעָה זוֹ, אָזִי
לֹא תִרְוֶץ אַחֵר שׁוֹם בְּשׁוֹר וְדָם שְׁיַעֲזוֹר לָךְ, אֲלֹא תִבְרַח
אֲלֵיו יִתְבַּרֵּךְ, וְתִבְקֹשׁ וְתִתְחַנֵּן רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ. וְרַבְּנוּ
ז"ל הִזְהִירָנוּ עַל דְּבַר זֶה בְּיוֹתֵר, וְאָמַר (לְקוּטֵי-מִוֵּהב"ז, חֵלֶק
ב', סִימָן צ"ט), שְׁעֵקֶר הַהִתְבּוֹדָדוֹת וְהַשִּׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ
בְּשְׁלֵמוֹת הִיא כְּשִׁיפְרֹשׂ שִׂיחָתוֹ כָּל-כָּף לְפָנֵי הַשָּׁם

יתברך, עד שיהיה סמוך מאד שתצא נשמתו, חס ושלום, עד שפמעט יגוע, חס ושלום, עד שלא תהיה נשמתו קשורה בגופו, כי אם כחוט השערה, מעצם צערו וגעגועיו וכסופיו להשם יתברך באמת. וכן מבאר בדברי חכמינו הקדושים (תענית ח.), שאמרו: אין תפלתו של אדם נשמעת אלא אם-כן משים נפשו בכפו וכו'. ואמר הלא כשהשם יתברך עוזר בהתבודדות, אזי ההתבודדות היא כאשר ידבר איש אל רעהו. ולכן ראה, אהובי, בני היקר, לא להיות בטלן, אלא ברח לך למקום פנוי שאין שם בני-אדם, ותשיח ותספר את כל אשר עם לבבך אליו יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה בלי שום שכל והשכלות כלל, ואז לא תזוז משם, עד שתראה ישועה מן השמים; כי אין עוד דבר יותר גדול מתפלה ותחנונים, שאדם בא ומתפלל אליו יתברך, ושויטח בפיו לפניו יתברך, ומבקש רחמים ותחנונים על נפשו, שיחוס וירחם עליו ויוציאו מהחשך, אשר דבר זה עולה על כל המעשים טובים. כמאמרם ז"ל (תנחומא פי תבא): צפה משה שבית-המקדש עתיד לחרב, ובפורים עתידין לפסק, עמד והתקין להם לישראל שיהיו מתפללין שלש פעמים בכל יום, שחביבה תפלה לפני הקדוש-ברוך-הוא ממאה מעשים טובים; ולכן ראה להיות חזק בזה מאד, חק ולא יעבר, כל מה שאתה צריך תבקש רק ממנו יתברך, כי רק הוא יתברך יכול לעזור לך ולא בשר ודם, אשר עליו

מעלת התפלה

קטו

נֹאמֵר (תהלים קמו, ג): "אֵל תִּבְטְחוּ בַּנְּדִיבִים בְּבֶן-אָדָם שְׂאִין לוֹ תִשׁוּעָה", הָאָדָם בְּעֲצָמוֹ לֹא יִכּוֹל לַעְזֹר לַעְצָמוֹ, וְאִיךָ יִכּוֹל לַעְזֹר לָךְ?! וְאִיךָ שְׂאֵתָה מִתְפַּלֵּל כְּכֹר זְמַן רַב, וְנִדְמָה לָךְ כְּאִלוֹ אֵין שׁוֹמְעִים אוֹתָךְ, וְאֵין צְרִיכִים אוֹתָךְ, עָלֶיךָ לְהִתְחַזֵּק בְּיוֹתֵר. כִּי כִּף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מדרש שמואל, פֶּרֶק ד', סִימָן א'): יֵשׁ תְּפִלָּה שֶׁהִיא נִעְנִית לְשִׁלְשִׁים שָׁנָה — מִיּוֹסֵף: "וְיוֹסֵף בֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה" (בְּרֵאשִׁית מֵח, מו), יֵשׁ תְּפִלָּה שֶׁהִיא נִעְנִית לְשִׁלְשָׁה יָמִים — מִיּוֹנָה: "וַיְהִי יוֹנָה בְּמַעַי הַדָּג שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לַיְלוֹת" (יוֹנָה ב, א), יֵשׁ תְּפִלָּה שֶׁלֹּא הִסְפִּיקָה לְצֵאת מִפִּי אוֹמְרָה עַד שֶׁנִּעְנִית — מִמֹּשֶׁה: "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה מָה תִצְעַק אֵלַי" וְגו' (שְׁמוֹת יד, טו); וְלִכֵּן רָאָה לְהִיּוֹת חֲזָק וְאִמִּין בְּעִבּוּדַת הַתְּפִלָּה, וְאֵל תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, וְגַם עַל עֲצָמָךְ אֲסוּר לְהִסְתַּכֵּל, אֲלֵא הַתְּבוּנָה תְּמִיד רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, לְהִיּוֹת בָּטֹל וּמִבְטָל אֶל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. כִּי כִּף אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נה): אָדָם צָרִיךְ לְהִגִּיעַ בְּעֵת תְּפִלָּתוֹ לְבִטּוּל כְּזֶה, שֶׁגַּם אֶת עֲצָמוֹ לֹא יִרְאֶה וְלֹא יִרְגִישׁ בְּעֵת תְּפִלָּתוֹ, אֲלֵא תְּמִיד יִצִּיר בְּדַעְתּוֹ אִיךָ שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֵּלוֹ הוּא אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא וְהַכֹּל אוֹר, וְהוּא נִמְצָא בְּתוֹךְ הָאוֹר. וְצְרִיכִים לְהִיּוֹת עֶקְשָׁן גְּדוֹל בְּעִבּוּדַת הַתְּפִלָּה, לֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם דְּבָר בְּעוֹלָם, רַק לְדַבֵּר וּלְהִבִּיט אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּלִי שׁוֹם חֲכָמוֹת וְהִשְׁכָּלוֹת כָּלֵל, רַק בְּתַמִּימוֹת וּבְכַשִּׁיטוֹת, לְדַבֵּר וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ

יתברך כל מה שהוא צריך, ודיקא על-ידי-זה יגיע אל
 ענינו. ואם היו בני-אדם יודעים מעלת התפלה והשיחה
 בינו לבין קונו, היו כל היום וכל הלילה מדברים רק
 אליו יתברך. כי כך אמר אליהו הנביא (תנא דבי אליהו רבה,
 פרק טו): לפי שכל המרבה שיחות ותפלות, הם המלויים
 אותו עד שמגיע אל בית עולמו; כי אין עוד דבר המלוה
 את האדם כמו תפלה, כי התפלה והשיחה בינו לבין
 קונו, הולכת עמו בכל מקום, כמו שאמר רבנו ז"ל
 (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עח), שהדבור נקרא אם הבנים,
 הינו כמו שהאם הולכת תמיד עם בניה, ואינה שוכחת
 אותם, כן הדבור הולך עם האדם תמיד, וזה (ירמיה לא, כ):
 "כי מדי דברי בו זכור אזכרנו", שהדבור זוכר אותו
 תמיד, והולך עמו אפלו במקום הטנפת, כי כמו שהאם
 אינה מתגעגלת מהתינוק — להחליפו, ולרחצו ולנקותו,
 כמו-כן הדבור של האדם הולך עמו אפלו במקומות
 המטנפים, הינו אפלו שהאדם נפל במקום שנפל
 והתלכלך במה שהתלכלך בעוונות וחסטאים מגנים, עם
 כל זאת כשזוכה לדבר ולשיח ולספר את כל אשר עם
 לבבו אליו יתברך, והוא עקשן גדול על דבר זה,
 על-ידי-זה הדבור הולך עמו תמיד ומנקה אותו, עד
 שיזכה לצאת מהלכלוך והתהמה והטמאה שנפל לשם.
 ולכן ראה, אהובי, בני היקר, להיות עקשן גדול בעבודת
 התפלה, ואז תמשיך על עצמך אור וזיו וחיות ודבקות

מעלת התפלה

ק"ז

הבורא יתברך שמו, כי הדבור הוא הפלי לקבל בו כל
ההשפעות, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א',
סימן לד), כי הדבור הוא פלי השפע שבהם מקבלים
השפע, כמו שכתוב (דברים א, יא): "ויברך אתכם באשר
דבר לכם", הינו לפי הדבור פן השפע, אם הדבור הינו
פלי השפע הוא בשלמות ובמלואו, אזי יכולים לקבל
בהם רב שפע; ועל-פן אשרי מי שאינו מטעה את עצמו,
ותמיד מדבר עמו יתברך, ובכל מקום שרק הולך בזה
העולם, הוא מדבר אליו יתברך, באשר ידבר איש אל
רעהו והבן אל אביו בשפת האם שלו בלשון שרגיל בה,
ואז אף פעם לא יהיה לבד, אשרי לו!

ב.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר אין בלעדיו
יתברך כלל, ודבר גדול ודבר קטן אינו נעשה מעצמו,
אלא בהשגחת המאציל העליון, אין אדם נוגע במה
שמוכן לחברו, ואין מלכות נוגעת במלכות חברתה,
אפלו כמלא נימא (יומא לח:); ואין אדם נוקף אצבעו
מלמטה אלא אם-פן מכריזין עליו מלמעלה (חלין ז:);
כל-כף גדולה השגחתו הפרטית, ועל-פן מה ולמה לה
לרוץ אחר בשר ודם, אשר בעצמו אינו יכול לעזר
לעצמו, ואיך יכול לעזר לה? ! ולכן אמרו חכמינו

הַקְדוּשִׁים (ירושלמי ברכות, פרק ט', הלכה א'): אִם בָּאָה עַל
הָאָדָם צָרָה לֹא יִצּוּחַ לֹא לְמִיכָאֵל וְלֹא לְגַבְרִיאֵל, אֶלֶּא
לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמְכַל שֵׁכֶן וְכָל שֵׁכֶן שֶׁלֹּא יִלְךְ לְצַעֲקָא
אֶל בָּשָׂר וְדָם, שֶׁהוּא בְּעֵצְמוֹ צָרִיף רַחֲמִים רַבִּים עַל כָּל
פְּרִט וּפְרִט בְּחַיָּיו, וְעַל-כֵּן מָה וְלָמָּה לְרוּץ אַחֵר בָּשָׂר וְדָם
שֶׁהַיּוֹם כָּאֵן וּמַחֵר בְּקִבְרָא, יוֹתֵר טוֹב לְבָרוּחַ אֱלֹהֵי יִתְבָּרַךְ,
וְלִשְׁפָף שִׁיחַ וּתְפִלָּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין דְּבַר גְּדוּלָּה
מִתְפִּלָּה, וְאַצְלוּ יִתְבָּרַךְ חֲשׁוּבָה כָּל תְּפִלָּה שֶׁכָּל בַּר
יִשְׂרָאֵל מִתְפַּלֵּל אֵלָיו. וְדַבֵּר זֶה אַתָּה צָרִיף לְחֻקֵּי הַיֵּטֵב
בְּדַעְתָּךְ, אֲשֶׁר אֶצֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵין מִשְׁגַּח שֶׁל
'מִיחָסִים', אֶלֶּא כָּלֵם חֲשׁוּבִים אֶצְלוּ, וּבְפִרְט מִי שֶׁבָּא
בְּלֵב אֱמֶת וְנִשְׁבֵּר, וְשׁוֹפֵף אֶת לְבוֹ, וּמִסְפֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ
כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וּבּוֹכָה וּמְבַכָּה שָׁמַיִם וָאָרֶץ עַל כָּל
הַצָּרוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת עָלָיו, תְּפִלָּתוֹ מִתְקַבֵּלַת כְּמוֹ תְּפִלַּת כָּל
הַצְּדִיקִים, כִּי הָעֶקֶר שֶׁתְּהִיָּה תְּפִלָּה שֶׁל אֱמֶת עִם לֵב אֱמֶת,
כִּי (תהלים קמה): "קָרוֹב הַגּוֹי" הַלְּכָל קִרְאִיו לְכָל אֲשֶׁר
יִקְרָאֵהוּ בְּאֱמֶת"; כִּי אִם אָדָם בָּא אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
וּמִסְפֵּר לוֹ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ, וּבּוֹכָה עַל גְּדוּלַת עֲנִיּוּתוֹ
וְדַחְקוֹתוֹ, תְּפִלָּתוֹ מִתְקַבֵּלַת כְּתְּפִלַת מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, כְּמֵאֲמָרָם
ו"ל (שמות רבה, פרשה כא, סימן ד'): אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר שְׁלֹום
בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר: בָּשָׂר וְדָם, אִם בָּא עָנִי לוֹמַר דְּבַר לְפָנָיו
— אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ הַיָּמָנוּ, אִם בָּא עֲשִׂיר לוֹמַר דְּבַר — מִיָּד
הוּא שׁוֹמֵעַ וּמְקַבְּלוֹ, אֲבָל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵינוֹ כֵּן,

מעלת התפלה

ק"ט

אֵלָא הַכֹּל שׁוּיִן לְפָנָיו, הַנְּשִׁים וְהַעֲבָדִים וְהָעֲנָיִים
וְהָעֲשִׁירִים. תִּדַע לָךְ, שְׁהָרִי מִשֶּׁה רַבָּן שָׁל כָּל הַנְּבִיאִים
כְּתוּב בּוֹ מָה שֶׁכָּתוּב בְּעֲנִי, בְּמִשְׁה כְּתִיב (תהלים צ, א):
"תִּפְלָה לְמִשֶּׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים", וּבְעֲנִי כְּתִיב (תהלים קב, א):
"תִּפְלָה לְעֲנִי כִּי יַעֲטֹף וְלִפְנֵי ה' יִשְׁפֹף שִׁיחוֹ", זֶה תִּפְלָה
וְזֶה תִּפְלָה, לְהוֹדִיעַךְ שֶׁהַכֹּל שׁוּיִן בְּתִפְלָה לְפָנֵי הַמָּקוֹם,
תִּדַע לָךְ כְּשִׁיִּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם רַדְף אַחֲרֵיהֶם פָּרַעַה
שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת יד, י): "וּפָרַעַה הִקְרִיב", וְכְתִיב: "וַיִּצְעֲקוּ אֶל
ה'", הַתְּחִיל מִשֶּׁה אֶף הוּא מִתְּפַלֵּל לְפָנֵי הַמָּקוֹם, אָמַר
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְמִשֶּׁה: מָה אַתָּה עוֹמֵד וּמִתְּפַלֵּל, כְּבָר
הַתְּפַלְלוּ בְּנֵי וְשָׁמַעְתִּי תִּפְלָתְךָ, שֶׁנֶּאֱמַר: "מָה תִצְעַק אֵלַי";
וְכֵן הוּא בִּזְהַר (בְּלֶק קצ"ה): תִּלְתָּא אֲנוּן דְּאֶקְרוּן תִּפְלָה
(תהלים צ): "תִּפְלָה לְמִשֶּׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים". תִּפְלָה דָּא דְּלִית
כְּגִנְהָ בְּבַר נֶשׂ אַחֲרָא. (תהלים פ"ו): "תִּפְלָה לְדָוִד", תִּפְלָה
דָּא אִיהִי תִּפְלָה, דְּלִית כְּגִנְיָה בְּמִלְכָּא אַחֲרָא. "תִּפְלָה
לְעֲנִי", תִּפְלָה אִיהִי מֵאֲנוּן תִּלְתָּא. מָאן חֲשִׁיבָא מְכֻלְהוּ
הוּי אֲמָא תִּפְלָה דְּעֲנִי, תִּפְלָה דָּא קָדִים לְתִפְלָה דְּמִשֶּׁה
וְקָדִים לְתִפְלָה דְּדָוִד וְקָדִים לְכָל שְׂאָר צְלוֹתִין דְּעֵלְמָא.
מָאִי טַעְמָא? בְּגִין דְּעֲנִי אִיהוּ תְּבִיר לְבָא, וְכְתִיב (תהלים
לד): "קְרוּב הוּי" הַ לְנִשְׁבְּרֵי לֵב" וְגו', וּמִסְכְּנָא עֶבֶד תְּדִיר
קִטְטָה בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲצִית וְשָׁמַע
מְלוּי, כִּיּוֹן דְּצִלֵי צְלוֹתִיהָ פָּתַח כָּל פְּנֵי רְקִיעִין וְכָל שְׂאָר
צְלוֹתִין דְּקָא סְלָקִין לְעֵילָא, דְּחִי לוֹן הַהוּא מִסְכְּנָא תְּבִיר

לבא, דכתיב "תפלה לעני כי יעטף", כי יתעטף מבעי
 ליה, מאי כי יעטף, אלא איהו עביד עטופא לכל צלותין
 דעלמא, ולא עאלין עד דצלותא דיליה עאלת. וקדשא
 בריך הוא אמר יתעטפון כל צלותין וצלותא דא תיעול
 לגבאי, לא בעינא הכא בי דינא דידונון ביננא קמאי
 ליהוי תרעומין דיליה, ואנא והוא בלחודנא, וקדשא
 בריך הוא אתיחד בלחודוי באינון תורעמין בההוא
 צלותא דכתיב: "ולפני הוי"ה ישפך שיחו", לפני הוי"ה
 ודאי. כל חילי שמיא שאלין אלין לאלין, קדשא בריך
 הוא במאי אתעסק במאי אשתדל, אמרין אתיחדא
 בתיאובתא במאנין דיליה, פלהו לא ידעו מה אתעבד
 מההוא צלותא דמסכנא, ומכל אנון תורעמין דליה דלית
 תיאובתא למסכנא אלא פד שפיד דמעוי בתורעמו קמי
 מלכא קדישא ולית תיאובתא לקדשא בריך הוא, אלא
 פד מקבל לון ואושדו קמיה ודא איהי צלותא דעבד
 עטופא לכל צלותין דעלמא, משה צלי צלותיה ואתעכב
 כמה יומין בהאי תפלה, דוד חמא דכל פויז וכל תרעי
 שמיא פלהו זמינין לאפתחא למסכנא ולית בכל צלותין
 דעלמא דקדשא בריך הוא אצית מיד כצלותא דמסכנא
 פיון דחמא האי עד עבד גרמה עניא ומסכנא פשט
 לבושא דמלכותא, ויטיב בארעא כמסכנא, אמר תפלה
 דכתיב: "תפלה לדוד הטה הוי"ה אזנף ענני", ואי תימא
 אמאי בגין "כי עני ואביון אני"; הרי שלף לפניו, כי

תפלה של עני יותר גדולה מתפלה למשה ותפלה לדוד, כי העני תמיד שבור ותפלתו עולה לכל הרקיעים, ומעלה גם את תפלת כל הצדיקים. נמצא, כשאדם מרחם על עצמו, ומתחיל להסתכל באיזה מעמד הוא נמצא, ושופך את לבו אליו יתברך, ומספר לו יתברך כל מה שעובר עליו ברוחניות ובגשמיות, ומשים את עצמו כעני, תפלתו שוברת את כל הרקיעים, ונכנס במקום שצריך לכנס. ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, אף שאתה נמצא עכשו במצב מאד קשה, שנסתבכת בצרות ובחובות, ביסורים ובמרירות, אין לך פרנסה, אין לך שלום-בית, אין לך ילדים או אין לך נחת מהם, ברח לך אל מקום פנוי, שאין שם בני-אדם, ותספר לפניו יתברך כל מה שעובר עליך ברוחניות ובגשמיות, ותבכה בבכיות עצומות, ואז תראה איך שיעשה עמך הקדוש-ברוך-הוא נסים ונפלאות, ותצא מכל צרותיך וחובותיך, ויתרחב לך בגשמיות וברוחניות גם יחד; כי מעלת התפלה עולה על הכל, ואם היו בני-אדם יודעים מה זו תפלה, ומה תפלה פועלת למעלה בכל העולמות, אז היו מבלים בכל יום שעות בבכיות נוראות, לבקש ולהתחנן על נפשם, שיחוס וירחם על נפשם וימחל להם, ויזכו לעשות את רצונו בקיום התרי"ג מצוות, ובשקידה נפלאה בלמוד התורה הקדושה, ולהשתדל להיות ולטייל בכל חלקי התורה הקדושה: תנ"ך, ששה סדרי משנה,

גמרא — בבלי ירושלמי, תוספתא, וכל ספרי המדרשים — רבה ותנחומא, מכילתא ספרא וספרי, פרקי דרבי אליעזר, וספרי הזהר והזהר חדש, והתקונים, וכל ספרי הפוסקים — רמב"ם, טור ושלחן ערוך, עם כל נושאי הכלים, אשר אין עוד תענוג יותר טוב מזה, כשאדם זוכה לעבר ולטיל ולהיות בכל מקומות התורה הקדושה, ואל זה אי אפשר להגיע אלא על-ידי תפלה ובקשה, שיבקש ויתחנן אליו יתברך, שיזכה להגיע אל זה. וידוע אשר אחד שאל את רבנו ז"ל בענין התקרבות להשם יתברך, וצוה לו ללמד. ענה ואמר: הלא אני איני יכול ללמד. השיב לו רבנו ז"ל: על-ידי תפלה יכולים לבוא אל הכל, לכל טוב, לתורה ועבודה ולכל הקדשות ולכל העבודות, ולכל הטובות שבכל העולמות (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן קיא); ומכל שכן כשאדם עדין מנח בשאול תחתית ומתחתיו, ומלכלך בכל מיני חטאים ועוונות של פגמי הברית והרהורים רעים, רחמנא לישיזבן, רעיונות ודמיונות מגנים, רחמנא לצלן, עד שהוא מלא זהמה ונאוף, בודאי צריך לצעק אליו יתברך מדי יום ביומו שעות על גבי שעות, כדי שמחו יהיה נקי מפל מיני טנוף שנדבקו בו על-ידי מעשיו הרעים. ואין אתה יכול לתאר ולשער, אהובי, בני, איזה רשם עושה למעלה בכל העולמות, כשבר ישראל מרחם על עצמו ומסתפל על עניותו הרוחנית, איך שהוא עני בלי שום מעשים טובים,

וּבֹא בְּלֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְשׁוֹפֵף דְּמָעוֹת כַּמַּיִם,
 אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר אֵיזָה רֶשֶׁם הַתְּפִלָּה עוֹשֶׂה בְּכָל
 הָעוֹלָמוֹת. וְעַל-כֵּן רָאָה לְבוֹרַח אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְתִרְגִּיל אֶת
 עֲצָמָךְ לְדַבֵּר לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ
 בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וְאִז תִּרְאֶה אֶת גְּדֹל הַנְּסִים
 שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁסוּף כָּל סוּף תִּזְכֶּה
 לְצֵאת מֵהַבוֹר וְהַחֲשֵׁף שְׁנַפְלֶת לְשֵׁם; אֲשֶׁר מִי שְׁאִינוּ
 מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ כָּלֵל, וְיִוְדַע אֲשֶׁר בְּשֵׁר וְדָם לֹא יִכּוֹל
 לְעֹזֵר לוֹ, אֲלֵא לְסַבֵּךְ אוֹתוֹ יוֹתֵר בְּסַבּוּכִים, וְלִכֵּן בּוֹרַח רַק
 אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, אֲשֶׁר לֹא בָזָה וְאֲשֶׁר לֹא בִבֵּא.

ג.

צְרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר עָקַר הָעֲצָה
 לְעַבֵּר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם הוּא רַק עַל-יְדֵי שְׁמִרְגִיל אֶת
 עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ
 וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, וְיִשְׁפֹּךְ שִׁיחַ וּתְפִלָּה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ
 בְּכַפְשִׁיטוֹת וּבְתַמִּימוֹת גְּמוּרָה, כִּי אֵין עֲצָה אַחֲרֵת בָּזָה
 הָעוֹלָם אֲלֵא לְשִׁיחַ וּלְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ אֵלָיו
 יִתְבַּרֵךְ בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁרָגִיל בֵּה. וְרוּאִים בְּחוּשׁ, שְׁבִנֵי-אָדָם
 מִחֲפָשִׁים כָּל מִינֵי עֲצוֹת וְכָל מִינֵי סִגְלוֹת, אֵיךְ לְהַתְעַלּוֹת
 בְּקַדְשָׁהּ, וּבְאַמֶּת בְּכָל הָעֲצוֹת אֵין בָּהֶן שׁוֹם מִמֶּשׁ, כִּי אִם
 אֵין הָאָדָם בָּא וּמְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל

רעהו והבן אל אביו, עדין לא פעל כלום, כי השלמות
הכי גדולה היא שאדם יזכה להגיע אל הרגשת גלוי
אלקות במדרגה עליונה כזו, עד שירגיש על פניו את
אמתת מציאותו יתברך, איך שהוא יתברך נמצא כאן,
אתו, עמו ואצלו, ועל-כן כל מה שהוא רק צריך עליו
לבקש ולהתחנן ולהפציר לפניו יתברך, וכשאדם זוכה
להגיע אל מדרגה זו, להרגיש את אמתת מציאותו
יתברך, ואיך שכל העולם כלו הוא עצם עצמיות חיות
אלקותו יתברך, אז לא יפסיק מלדבר עמו יתברך, ואין
עוד נעם וערבות וחיות נצחית כמו מי שמרגיש
שהקדוש-ברוך-הוא נמצא עמו, והולך עמו בכל מקום.
וזה שאמרו חכמינו הקדושים (הובא ברש"י ויקרא כו, יב):
"והתהלכתי בתוכם" — אטיל עמכם בגן-עדן כאחד
מכם, ולא תהיו מזדעזעים ממני, כי על-ידי תקף
הדבקות שאדם דבוק בו יתברך, אזי הוא מטיל עמו
יתברך עוד בזה העולם, כמו שמטיל עם חבר טוב; כי
על-ידי שאדם מרגיל את עצמו לדבר אליו יתברך,
ומספר לפניו יתברך כל מה שעובר עליו בתמימות
ובפשטות גמורה, אז זוכה להגיע סוף כל סוף אל גלוי
אלקות כזה, שהוא מרגיש את אמתת מציאותו יתברך
על פניו, עד שלא יכול להפרד ממנו יתברך כלל. ולכן
ראה, אהובי, בני היקר, להרגיל את עצמך לדבר ולשיח
ולספר את כל אשר עם לבך, אליו יתברך כאשר ידבר

מעלת התפלה

קכה

איש אל רעהו והבן אל אביו, וזה שוה יותר מכל העבודות והסגלות והעצות שבעולם, כי על-ידי שמרגיל את עצמו לדבר אליו יתברך בשפת האם שלו, בלשון שהוא רגיל בה, על-ידי-זה ממשיך על עצמו אור וזיו וחיות ודבקות הבורא יתברך שמו, ומרגיש את אמתת מציאותו יתברך על פניו, ואין עוד נעם וערבות יותר מזה, אשרי מי שחזק בזה, ואז יאיר עליו אור השכינה בקביעות.

ד.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, שעקר מעלת גדלת הצדיקים הקדושים, שזוכים להגיע אל בטול אמת להיות בטלים ומבטלים אל האין סוף ברוך הוא, הוא רק על-ידי תפלה ובקשה, שמתמידים בדבר זה ימים ושנים לדבר ולשיח אליו יתברך בעקשנות גדולה מאוד, כי התפלה היא השער והפתח להכנס אליו יתברך, וכל זמן שאין אדם מגיע אל זה, עדין לא פועל כלום. לכן ראה, אהובי, בני היקר, להרגיל את עצמו לדבר אליו יתברך, ותשפך שיח ותפלה לפניו יתברך כל ימי חייו, ורק זה אשר ילוה אותך תמיד. וכל הצדיקים לא זכו להגיע אל מדרגתם אלא על-ידי ששפכו את לבם פמים אליו יתברך, וכן כלל ישראל לא היה להם קיום אלא

על-ידי תפלה ובקשה, שבאו לבתי כנסיות ושפכו לבם
 לפניו יתברך. וחקמינו הקדושים אמרו (שמות רבה, פרשה כא,
 סימן ד') על פסוק (תהלים סה, ג): "שומע תפלה עדיף כל
 בשר יבואו", מהו שומע תפלה? אמר רבי פינחס בשם
 רבי מאיר ורבי ירמיה בשם רבי חי' בר אבא, בשעה
 שישאל מתפללין אין אתה מוצא שכלן מתפללין
 כאחד, אלא כל כנסיה וכנסיה מתפללת בפני עצמה,
 הכנסת הזו תחלה ואחר-כך הכנסת האחרת, ומאחר
 שכל הכנסיות גומרות כל התפלות, המלאך הממנה על
 התפלות נוטל כל התפלות שהתפללו בכל הכנסיות
 כלם, ועושה אותן עטרות ונותנן בראשו של הקדוש-
 ברוך-הוא, שנאמר: "עדיף כל בשר יבואו", ואין עדיף
 אלא עטרה. שנאמר (ישעיה מט, יח): "כי כלם כעדי
 תלבשי", וכן הוא אומר (שם, פסוק ג): "ישאל אשר בך
 אתפאר", שהקדוש-ברוך-הוא מתעטר בתפלתן של
 ישראל, שנאמר (יחזקאל טז, יב): "ועטרת תפארת בראשך",
 דבר אחר "שומע תפלה" וגו', אתה מוצא בשר ודם אינו
 יכול לשמע שיחת שנים כאחד, אבל הקדוש-ברוך-הוא
 אינו כן, אלא הכל מתפללין לפניו והוא שומע ומקבל
 תפלתן.

דבר אחר "שומע תפלה" אמר רבי יהודה בר שלום
 בשם רבי אלעזר: בשר ודם, אם בא עני לומר דבר לפניו

מעלת התפלה

קכז

— אינו שומע הימנו, אם בא עשיר לומר דבר — מיד הוא שומע ומקבלו, אבל הקדוש-ברוך-הוא אינו כן אלא הכל שוין לפניו: הנשים והעבדים והעניים והעשירים, תדע לה, שהרי משה רבן של כל הנביאים כתוב בו מה שכתוב בעני, במשה כתיב (תהלים ז): "תפלה למשה איש האלהים", ובעני כתיב (תהלים קב): "תפלה לעני כי יעטף ולפני הוי"ה ישפך שיחו", זו תפלה וזו תפלה, להודיעך שהכל שוין בתפלה לפני המקום. תדע לה כשיצאו ישראל ממצרים, רדף אחריהם פרעה, שנאמר: "ופרעה הקריב", וכתיב "ויצעקו אל ה'", התחיל משה אף הוא מתפלל לפני המקום, אמר לו הקדוש-ברוך-הוא למשה: מה אתה עומד ומתפלל, כבר התפללו בני ושמעתי תפלתן, שנאמר: "מה תצעק אלי". ועל-כן ראה, אהובי, בני היקר, לקחת את עצמך בידיך, תלך למקום פנוי שאין שם בני-אדם, ותתחיל לדבר אליו יתברך, כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, ותבקש ותתחנן ממנו יתברך כל מה שאתה צריך, ואז לא תזוז משם עד שתראה ישועה גדולה, כי אין עוד דבר שמקשר את האדם אליו יתברך כעבודת התפלה, כי התפלה עולה על הכל; אשרי מי שאינו מטעה את עצמו כלל, ואז טוב לו כל הימים.

ה.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אף שאתה נמצא עכשו בצרה גדולה מאד, שנפלת ונכשלת בעברות חמורות, ובפרט בפגמי הברית, ואתה נמצא במרירות ובעצבות גדולה, אסור לך להתיאש בשום פנים ואפן, אלא תבוא ותתחנן אליו יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, ותספר לו יתברך כל מה שהביא אותך אל החטא המגנה הזה, ואז לא תזוז משם עד שימחל לך הקדוש-ברוך-הוא, כי תפלה פועלת יותר מהכל, כי אין עוד דבר שמקבל אצלו יתברך כמו עבודת התפלה. וחכמינו הקדושים אמרו (דברים רבה, פרשה ב', סימן יא): אמר משה לפני הקדוש-ברוך-הוא: רבנו של עולם, כשתהא רואה בניה בצער ואין מי שיבקש רחמים עליהם, מיד ענה אותן. אמר לו הקדוש-ברוך-הוא: משה, חייך בכל שעה שיקראו אותי, אני אענה אותם, דכתיב (דברים ד, ז): "כהוי"ה אלהינו בכל קראנו אליו"; ולכן ראה, אהובי, בני היקר, לקחת את עצמך בידיך, ותהיה עקשן גדול בעבודה הקדושה הזו של תפלה ושיחה בינה לבין קונה, ותצעק הרבה אליו יתברך, ואז בודאי תראה ישועה גדולה, כי תפלה עולה על הכל, אף צריכים להיות עקשן גדול על עבודת התפלה, כי בתחלה ידמה לו כאלו אין שומעים לו ואין מתיחסים אליו, אבל אם יתעקש

מעלת התפלה

קכט

בַּעֲבוּדָה הַקְדוּשָׁה שֶׁל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָה, אֲזַל לֹא יָזוּז
מִשָּׁם עַד שִׁירָאָה יְשׁוּעָה, וְכַמְּאֲמָרָם ז"ל (דְּבָרִים רַבָּה, פְּרָשָׁה
ב', סִימָן יב): אָמַר רַב עֲנָן: שְׁעָרֵי תְּפִלָּה אֵינָן נִגְעָלִים
לְעוֹלָם, דְּכָתִיב פְּהוּי"ה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרָאָנוּ אֱלֹהֵינוּ, וְאֵין
קְרִיאָה אֲלָא תְּפִלָּה. כְּעֲנָן שְׁנֵאמַר (יְשַׁעְיָה סה, כד): "וְהָיָה
טָרָם יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה", אָמַר רַבִּי חֲזִיא רַבָּה, כְּתִיב (תְּהִלִּים
כו, יד): "קְוֶה אֶל ה' חֲזֹק וַיֵּאמֶץ לְבָבְךָ וְקוֹה אֶל ה'", הַיְיָ
מִתְּפִלָּל וְחוֹזֵר וּמִתְּפִלָּל, וַיֵּשׁ שְׁעָה שְׁיִתְּנוּ לָךְ; וְעַל-כֵּן
רָאָה, אֲהוּבֵי, בְּנֵי הַיְיָ, לֹא לְהִיּוֹת בְּטָלָן, וְתִהְיֶה חֲזֹק
וְאֵמִין מְאֹד בַּעֲבוּדַת הַתְּפִלָּה, לְבַקֵּשׁ וְלִהְתְּחַנֵּן מִמְּנוּ
יְתִבְרַךְ, שְׁיַחֲוֶס וַיִּרְחַם עָלֶיךָ וַיּוֹצִיאֲךָ מִהַבּוֹץ וְהַלְּכִלוּךָ
שְׁנִפְלֵת לְשָׁם, כִּי אֵין לָךְ עוֹד זְהֻמָּה כְּמוֹ פֶּגֶם הַבְּרִית,
אֲשֶׁר מִי שְׁנוּפֵל לְשָׁם נִתְּלַכְלַךְ וְנִזְדַּהֵם, וְאֵי אֶפְשָׁר לְצִאת
מִשָּׁם, אֲלָא עַל-יְדֵי תְּפִלָּה, תְּחַנֶּה וּבִקְשָׁה, צַעֲקָה וְשׁוּעָה,
בְּעִקְשָׁנוֹת גְּדוּלָה, יוֹם אַחַר יוֹם שְׁיִבּוֹא לְהַתְּפִלָּל אֱלֹהֵינוּ
יְתִבְרַךְ, עַד שְׁיִזְכֶּה לְצִאת מִמָּה שְׁצָרֶיךָ לְצִאת, וַיְהִי
נֶעֱשֶׂה כְּלִי לְהַמְשִׁיךְ בּוֹ אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יְתִבְרַךְ, וַיֵּאִיר בּוֹ
אוֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וְדַבְּקוֹת אוֹר הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא; אֲשֶׁרֵי
מִי שְׁאֵינּוּ מְטַעֵה אֶת עַצְמוֹ כָּלֵל, וּמְקַיֵּם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהֵינוּ
בְּתַמִּימוֹת וּבְפְשִׁיטוֹת גְּדוּלָה בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת וְהַשְּׁכָלוֹת
כָּלֵל.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר עבודת התפלה עולה על כל העבודות, כי תפלה היא במקום קרבנות, וצריכים להיות עקשן גדול על זה, ואף שבתחלה ידמה לו שמדבר ומשיח ומספר את לבבו אליו יתברך, ואין מי שישמע לו, עם כל זאת צריכים להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, להמשיך לצעק ולהתחנן, לבקש ולהפציר בתפלה, תחנה ובקשה, כי סוף כל סוף תזכה שישמעו את תפלתך, אם תהיה עקשן גדול מאד לילך מדי יום ביומו למקום פנוי שאין שם בני-אדם, ותספר את כל אשר עם לבבך אליו יתברך, ותבכה ותתחנן לפניו יתברך שיחוס וירחם עליך, ויוציאך מהבוץ שנפלת אליו, אז תראה ישועות גדולות, העקר לא לעזב את מקומו בשום פנים ואפן, אפלו שהוא מתפלל ואינו רואה ישועה כלל, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (דברים רבה, פרשה ב', סימן יז): בכל קראנו אליו, אמרו רבנן: יש תפלה שנענית לארבעים יום, ממי אתה למד? ממשה, דכתיב: "ואתנפל לפני ה' ארבעים יום" וגו', ויש תפלה שנענית לעשרים יום ממי אתה למד? מדניאל דכתיב (דניאל י', ג): "לחם חמודות לא אכלתי על מלאת שלשה שבועים ימים" ואחר-כך אמר "ה' שמעה ה' סלחה" וגו', ויש תפלה שנענית לשלשה ימים, ממי אתה למד?

מעלת התפלה

קלא

מיונה, דכתיב (יונה ב, ב): "ויהי יונה במעי הדגה" וגו', ואחר-כך "ויתפלל יונה אל ה' אלהיו ממעי הדגה", ויש תפלה שנענית ליום אחד, ממי אתה למד? מאליהו, דכתיב (מלכים א יח, לו): "ויגש אליהו הנביא ויאמר" וגו', ויש תפלה שנענית לעונה, ממי אתה למד? מדוד דכתיב (תהלים סט, יד): "ואני תפלתי לך ה' עת רצון", ויש תפלה שעד שלא יתפלל אותה מפיו, הקדוש-ברוך-הוא יענה, שנאמר (ישעיה סה): "והיה טרם יקראו אני אענה"; ועל-פן חזק ואמץ מאד מאד להיות רגיל לבוא אליו יתברך בכל יום בעקשנות גדולה עד מאד, ואל תסתכל על שום חלישות הדעת, שרוצה היצר להחליש אותך מהעבודה היקרה הזו של תפלה והתבודדות, ושיחה בינו לבין קונו, כי מעלת התפלה עולה על הכל, ואם תהיה עקשן גדול על עבודת התפלה, לבסוף יענה לך הקדוש-ברוך-הוא. ובאמת עליך לדעת, אהובי, בני, כי תכף-ומיד כשבר ישראל מוציא משפתיו איזו תפלה ואיזו תחנה אליו יתברך, כבר נשמע ונתקבל, אך למה אדם עדין לא רואה ישועה? מחמת רבוי עוונותיו נעלם ונסתר ממנו אמתת מציאותו יתברך, כי עשה על עצמו מחיצה בינו לבין קונו, ולוקח זמן עד שמוריד ושובר את המחיצה הזו. ובאמת עליך לדעת, אהובי, בני היקר, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ושום דבר שבעולם לא

יכול להעלים ולהסתיר את אמתת מצויאותו יתברך; כי דומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, וכל הבריאה כלה היא לבוש לגבי האין סוף ברוך הוא, ועל-פן מה שיש שיהיה איזה העלם והסתור בינו לבין הקדוש-ברוך-הוא, וכמו שאמר דוד המלך (תהלים קיט, ו): "פליאה דעת ממני נשגבה לא אוכל לה: אנה אלך מרוחק ואנה מפניך אברח: אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך: אשא כנפי שחר אשכנה באחרית ים: גם שם ידך תנחני ותאחזני ימינך: ואמר אך חשך ישופני ולילה אור בעדני: גם חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר כחשכה כאורה: כי אתה קניית כליתי תסכני בבטן אמי: אודך על כי נוראות נפיליתי נפלאים מעשיך ונפשי ידעת מאד"; וכשתחזיר בעצמך ידיעות אלו, אז תדע שכל ההעלמות וההסתרות הן רק כדי לנסות אותך, ואם תהיה עקשן גדול, יומם ולילה לא להניח את הקדוש-ברוך-הוא, אז יתגלה אליך מלך עליון בכבודו ובעצמו, ויאיר עליך אור זיו וחיות האין סוף ברוך הוא, ותהיה בטל אליו יתברך לגמרי, אשרי מי שאינו מטעה את עצמו בזה העולם כלל.

תכלית אחרת בזה העולם, רק לבקש ולהפציר ממנו יתברך כל מה שהוא צריך, כי מעלת התפלה עולה על הכל, ואפלו שאדם חטא בכל מיני עוונות וחסטאים מגנים, אם יהיה עקשן גדול ולא יעזב את עבודת התפלה, לא יזוז משם עד שימחל לו הקדוש-ברוך-הוא. וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (דברים רבה, פרשה ח', סימן א'): אמר רבי אלעזר: רצונך לידע כמה כחה של תפלה, אם אינה עושה כלה עושה היא חציה. קין עמד על הבל והרגו, יצאה גזרה (בראשית ד, יב): "נע ונד תהיה בארץ", מיד עמד ונתודה בתפלתו לפני הקדוש-ברוך-הוא, שנאמר (שם): "גדול עוני מנשא", אמר לפניו: רבונו של עולם, כל העולם פלו אתה סובל, ועוני אין אתה יכול לסבל? כתיב בך (מכה ז, יח): "נושא עון ועובר על פשע", סלח לעוני שהוא גדול. מיד יצא חסד לפני הקדוש-ברוך-הוא, ונמצא ממנו נע, חצי גזרה, שכן כתיב (בראשית ד, טז): "וישב קין בארץ נוד", מכאן אתה למד שגדולה התפלה לפני הקדוש-ברוך-הוא, ואף חזקיהו בשעה שבא הנביא ואמר לו (מלכים ב כ): "צו לביתך פי מת אתה", מיד "ויסב חזקיהו פניו אל הקיר". אמר לו הקדוש-ברוך-הוא: "שמעתי את תפלתך הנני מוסיף על ימך" וגו'; הרי שלך לפניך, אפלו קין שהרג את אחיו, עם כל זאת עמד והפציר בתפלה, ומחל לו הקדוש-ברוך-הוא. ולכן, אהובי, בני היקר, אף שחטאת

וּנְתַלְכְּלַכְתָּ בְּכָל מִיַּי עֲוֹנוֹת וּפְשָׁעִים חַמּוּרִים, וּבְפָרֵט פָּגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, אֲשֶׁר הַחֲטָא הַזֶּה הוּא חֲטָא מְגַנֵּה מְאֹד, וְהוּא רוֹצֵחַ נֶפֶשׁ בְּנֵי וּבְנוֹתָיו מִמָּשׁ, כִּי מְכַל טְפָה וְטְפָה הָיָה יָכוֹל לְהוֹלִיד וְלָד, וְהוּא מוֹצִיא אֶת זֶה לְבִטְלָה, עִם כָּל זֹאת, אִם תִּתְעַקֵּשׁ בְּתַפְלָה, וְלֹא תִעֲזֹב אֶת מְקוֹמָךְ, רַק בּוֹא תָבוֹא אֵלָיו יִתְבַרֵךְ, וְתִשְׁיַח וְתִסְפֹּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבַבְךָ, וְתִשְׁפֹּף שִׁיחַ וְתַפְלָה לְפָנָיו יִתְבַרֵךְ, לֹא תִזוֹז מִשָּׁם, עַד שִׁימְחַל לְךָ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא; וְלִכֵּן רָאָה, אֱהוֹבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, לְקַחַת אֶת עֲצָמָךְ בְּיַדְיָךְ, וְתָבוֹא בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבַרֵךְ בְּעִקְשָׁנוֹת גְּדוּלָה, וְתִבְכֶּה וְתִמָּרַר לְפָנָיו יִתְבַרֵךְ, וְתִתְוַדֶּה עַל עֲוֹנוֹתֶיךָ, וּבּוֹדֵאי יִמְחַל לְךָ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא; כִּי הָעֵקֶר הוּא תַפְלָה, וְאֵל יִפְתָּךְ יִצְרָךְ כָּאֱלוֹ אֵין לְךָ כֶּבֶד תִּקְנֶה, כִּי אַתָּה רוֹאֵה שְׂאֵפְלוֹ קִיֵּן שֶׁהֵיָה הַרוֹצֵחַ הָרֹאשׁוֹן שֶׁהֵרַג אֶת אָחִיו, עִם כָּל זֹאת הֵיָתֶה מוֹעִיל לוֹ תַפְלָה, וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְחַל לוֹ, אַף שֶׁהוּא הָיָה מִזִּיד, וְאַתָּה אֱהוֹבִי, בְּנֵי, רַק שׁוֹגֵג, שִׁיִּצְרָךְ בּוֹעֵר בְּךָ וּמְכַשִּׁילְךָ בַּחֲטָא הַמְּגַנֵּה הַזֶּה שֶׁל פָּגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, שְׁבוּרָא קְלָפוֹת וּמְשַׁחִיתִים בְּעוֹלָם (לְקוּטֵי-מוֹתֵרֵין, חֶלֶק א', סִימָן קמא). וְצָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, אֱהוֹבִי, בְּנֵי, אֲשֶׁר שְׁלֵמוֹת הַתַּפְלָה הוּא שִׁיבּוֹא אֵלָיו יִתְבַרֵךְ בְּכָל מִיַּי לְשׁוֹנוֹת שֶׁל תַּפְלָה, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (תַּנְחוּמָא וְאַתְחִינּוּ): הַרְבֵּה שְׁמוֹת נִקְרָאת הַתַּפְלָה: תַּפְלָה, תַּחֲנָה, צַעֲקָה, זַעֲקָה, שׁוּעָה, רִנָּה, פְּגִיעָה, נְאָקָה, קְרִיאָה,

עֲתִירָה, עֲמִידָה, חֲלוּי, וְדִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה שִׁישְׁתַּמֵּשׁ בְּכָל לְשׁוֹן וְלְשׁוֹן וּבְכָל שֵׁם וְשֵׁם שֶׁל הַתְּפִלָּה, יִמְחַל לוֹ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הֵינּוּ פַעַם צְרִיכִים לְהוֹדוֹת לְהִלֵּל וּלְשַׁבַּח וּלְפָאֵר אֶת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּפַעַם צְרִיכִים לְצַעֵק וּלְזַעֵק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת, שְׂיַחֲוִס וּיִרְחַם עָלָיו, כִּי הוּא נִמְצָא בְּסִפְנֵי גְדוּלָה מְאֹד, וּפַעַם צְרִיכִים לְהִיּוֹת עֲקָשָׁן וּפְגַע, לֹא לַעֲזֹב אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֶפְלוּ שְׁנִכְנִסוֹת בּוֹ מִחֲשָׁבוֹת כְּאִלּוּ אֶבֶד מְנוּס וְתִקְוָה מִמֶּנּוּ, וּכְאִלּוּ אֵין צְרִיכִים אוֹתוֹ כְּלָל, עִם כָּל זֹאת יִהְיֶה פּוֹגַע בַּתְּפִלָּה, וְלֹא יַעֲזֹב אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּפַעַם יַעֲמֵד בְּמִקּוֹם אֶחָד וְלֹא יִזוּז מִשָּׁם בְּשׂוּם פְּנִים וְאֶפֶן, עַד שְׂיִזְכֶּה לְפַעַל בְּבִקְשָׁתוֹ כָּל מֵה שֶׁהוּא צָרִיךְ, וְאִז אִם תִּהְיֶה עֲקָשָׁן כְּזֶה בַּתְּפִלָּה וּבַהֲתַבּוֹדוֹת, וְתִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָל לְשׁוֹנוֹת שֶׁל תְּפִלָּה, אִז בּוֹדָאי תִּרְאֶה יְשׁוּעָה גְדוּלָה שְׂיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּבְלִבְדִּי שֶׁלֹּא תַעֲזֹב אֶת עֲצֻמָּךְ בְּשׂוּם פְּנִים וְאֶפֶן; אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מְטַעֵה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, אֲלֹא מְכַנִּיס אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הַיֵּטֵב בְּלִבּוֹ, וְאִז בּוֹדָאי יִהְיֶה חֲזָק בְּעִבּוֹדַת הַתְּפִלָּה, וְאֶפְלוּ שֶׁהֵרֵג אֶת הַנֶּפֶשׁ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, אוֹ הֵרֵג אֶת נַפְשׁוֹת בְּנָיו וּבְנוֹתָיו, עַל-יְדֵי שֶׁהוֹצִיא טְפוֹת זֶרַע לְבִטְלָה, וְגוֹרֵם לְהִרְבוֹת קְלָפוֹת בְּעוֹלָם, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן, עִם כָּל זֹאת אִם תִּהְיֶה עֲקָשָׁן גְּדוֹל וְלֹא תַעֲזֹב אֶת מְקוֹמָךְ, אֲלֹא תָבֵא בְּכָל פַּעַם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מִחֲדָשׁ, וְתִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכָל הַלְּשׁוֹנוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה, שְׂזֶה כְּלָל

העצות שיש בעבודת התפלה, אז ימחל ויסלח לך הקדוש-ברוך-הוא על הכל.

ח.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר אין שום תכלית בזה העולם, אלא להיות דבוק בחי החיים בו יתברך, ולהמשיך על עצמו תמיד ערבות, ידידות, זיו, חיות אלקותו יתברך, ותמיד יציר בדעתו, איך שהכל לכל אלקות גמור הוא, ואין בלעדיו יתברך כלל, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, שהלביש את עצמו בלבוש הזה אשר למראה עינינו, ואז אם תהיה חזק בזה, עליך לדעת אשר בנקל יהיה לך להתפלל אליו יתברך; כי עקר המניעה של התפלה שאדם מונע את עצמו מתפלה, כי אינו מרגיש את אמתת מציאותו יתברך עליו, ונדמה לו כאלו במקומו לא נמצא אלקות, ועל-כן קשה וכבד לו לדבר ולשיח ולספר את כל אשר עם לבבו אליו יתברך, אבל בו ברגע שהאדם מרגיש, אשר אין בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, אז בוא יבוא להתפלל אליו יתברך תמיד, וזו היתה מדרגת הנביאים הקדושים, שתמיד שרו שירות ותשבחות לפניו יתברך, ועל-ידי-זה נמשך עליהם רוח הנבואה, שהוא עצם גלוי

מעלת התפלה

קלז

אַלְקוֹת, שֶׁהִיוּ בְּטָלִים לְגַמְרֵי לְעֶצֶם עֲצָמִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ
יְתַבְרַךְ. וּמִי שֶׁמְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ לְהַתְּפַלֵּל תָּמִיד אֵלָיו
יְתַבְרַךְ, אֲזוּ כָּבֵר אֵין שׁוֹם מְחִיצָה מִפְּסֻקַת בֵּינוֹ לְבֵינוֹ
יְתַבְרַךְ, כִּי כְּשֶׁאָדָם זוֹכֵה לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּחֵי הַחַיִּים בְּאֵין
סוּף בְּרוּךְ הוּא, אֲזוּ הוֹלֵךְ לִישָׁן עִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
וְקָם עִם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (פְּרָקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר,
פְּרָק כ"ז): עָמַד אַבְרָהָם וְהָיָה מִתְּפַלֵּל לְפָנֵי הַבּוֹרָא בְּרוּךְ
הוּא, כְּדִי שֶׁלֹּא יִשְׁתַּעֲבְדוּ בְּנָיו בְּאַרְבַּע מַלְכוּתוֹת הַלָּלוּ,
וְנִפְלָה עָלָיו שְׁנַת תְּרֵדָמָה וַיִּשָּׁן לוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית טו, יב):
”וְתֵרַדְמָה נִפְלָה עַל אַבְרָם”. וְכִי יֵשׁ לָךְ אָדָם שֶׁהוּא יוֹשֵׁב
וַיִּשָּׁן וַיִּכּוֹל לְהַתְּפַלֵּל? אֵלֶּא לְלַמְּדֶךָ שֶׁהִיא אַבְרָם שׁוֹכֵב
וַיִּשָּׁן מִכַּח תְּפִלָּה, כִּי הַמְּרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ בְּעַבּוּדַת הַקְּדוֹשָׁה
הַזֹּאת שֶׁל שִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וּמִתְּבוּדָד עֲצָמוֹ עִמּוֹ
יְתַבְרַךְ תָּמִיד, אֲזוּ כָּבֵר לֹא יְכוֹל לְהַפְרִיד מִמֶּנּוּ יְתַבְרַךְ,
וְהֵיכָן שָׂרָק הוֹלֵךְ, וְהֵיכָן שָׂרָק עוֹמֵד, וּמֵה שָׂרָק עוֹשֶׂה,
הַכֹּל נֶעֱשֶׂה עַל-יַדֵּי תְּפִלָּה וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, שֶׁזֶה
הַמְּדַרְגָּה הַכִּי עֲלִיוֹנָה, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְזָכוֹת לָזֶה, לְהִיּוֹת
רַגִּיל כָּךְ לְדַבֵּר אֵלָיו יְתַבְרַךְ, עַד שֶׁלֹּא יוֹכֵל לַעֲשׂוֹת
שׁוֹם דְּבַר בְּלִי תְּפִלָּה, וְכֹכֵל שִׁירְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו
יְתַבְרַךְ, וַיִּשְׁפֹּף שִׁיחַ וְתְּפִלָּה לְפָנָיו יְתַבְרַךְ, עַל-יַדֵּי-זֶה
יִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אוֹר גְּדוֹל מִלְּמַעְלָה, אֲבָל צָרִיךְ תָּמִיד
לְבוֹא אֵלָיו יְתַבְרַךְ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, וַיַּעֲשֶׂה אֶת עֲצָמוֹ
כְּעֵנִי דִיקָא, וְאַפְלוֹ שֶׁכָּבֵר הַשֵּׁיג גְּלוּיִים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים,

וּנְתַגְלֶתָּהּ אֵלָיו רוּחַ נְיֻוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ בְּמִדְרָגָה
 הַכִּי עֲלִיּוֹנָה, וְזָכָה לְחִדּוּשֵׁי תוֹרָה נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים, עִם
 כָּל זֹאת יַעֲשֶׂה אֶת עֲצֻמוֹ לְפָנֵי הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ
 שְׁמוֹ כְּעֵנִי, כְּמוֹ דָוִד הַמֶּלֶךְ, שְׂזָכָה לְמָה שְׂזָכָה, עִם כָּל
 זֹאת עֲשֵׂה אֶת עֲצֻמוֹ כְּעֵנִי לְפָנָיו יִתְבַּרְךָ, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב
 (תהלים לד, ז): "זֶה עֲנִי קָרָא וְה' שָׁמַע וּמָכַל צְרוּתוֹ
 הוֹשִׁיעוּ", וּכְתִיב (תהלים סט, ל): "וְאָנִי עֲנִי וְכוּאֵב יִשׁוּעֶתָּךְ
 אֱלֹהִים תִּשְׁגַּבְנִי", וּכְתִיב (תהלים עד, כא): "אֵל יֵשֶׁב דָּךְ נִכְלָם
 עֲנִי וְאֲבִיוֹן יִהְלֹל שְׁמֶךְ", וּכְתִיב (תהלים פח): "עֲנִי אָנִי וְגוֹעַ
 מִנְעַר נִשְׁאַתִּי אֲמִיךָ אֲפוּנָה". וּכְתִיב (תהלים קט, כג): "כִּי עֲנִי
 וְאֲבִיוֹן אֲנֹכִי וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי", וְכֵן רַבִּים; כִּי אֵי אֲפֹשֶׁר
 לְהִגִּיעַ אֶל שׁוֹם מִדְרָגָה בְּגִלּוֹי אֱלֻקוֹת, עַד שְׁיִהְיֶה בְּטָל
 וּמִבְטָל לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, עַד שְׁיַעֲלֶה מִעֲלָה מִעֲלָה, אֲלֵא עַד
 שְׁיַעֲשֶׂה עֲצֻמוֹ כְּעֵנִי וְרַשׁ, וְיָבוֹא בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, שְׂאֵז
 יִזְכֶּה לְהַעֲשׂוֹת כְּלֵי לְקַבֵּל בּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרְךָ,
 וְיִהְיֶה נֹעֲשֶׂה מְרַכְּבָה לְשִׁכִּינַת עֲזוֹ יִתְבַּרְךָ; אֲשֶׁרֵי מִי
 שְׂמֻקִּים אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהֵי, וְאֵז יִזְכֶּה לְטַעַם הָאֲרֶת עוֹלָם הַבָּא
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֲשֶׁרֵי לוֹ בְּזֶה וְאֲשֶׁרֵי לוֹ בַּבָּא.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!